

FİİLLER

Mezid Fiiller

İFTİÂL BÂBİ

السلام عليكم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Sülası mezid fiiller

Dört harfli

Beş harfli

Altı harfli

İftiâl bâbı

beş harfli sülası mezid bir fiildir.

Sülası fiilin birinci harfinin önüne
esreli bir **elif**, birinci ve ikinci harf arasına da
üstünlü bir **te** harfi eklenir.
Böylece harf sayısı 5'e çıkar.

اِفْتَعَلَ

İftiâl bâbı mazi fiil formülü

فَعَلْتُ

Masdar	Muzâri fiil	Mâzi fiil
اِفْتَعَالٌ	يَفْتَعِلُ	اِفْتَعَلَ

Masdar	Muzâri fiil	Mâzi fiil
اِجْتِمَاعٌ	يَجْتَمِعُ	اجْتَمَعَ
toplanmak	toplanıyor	toplandı

Masdar	Muzâri fiil	Mâzi fiil
إِنْتَقَالَ	يَنْتَقِلُ	إِنْتَقَلَ
taşınmak	taşınıyor	taşındı

İftiâî bâbı, sülası bir fiilin anlamını
ne yönde deęiřtiriyor?

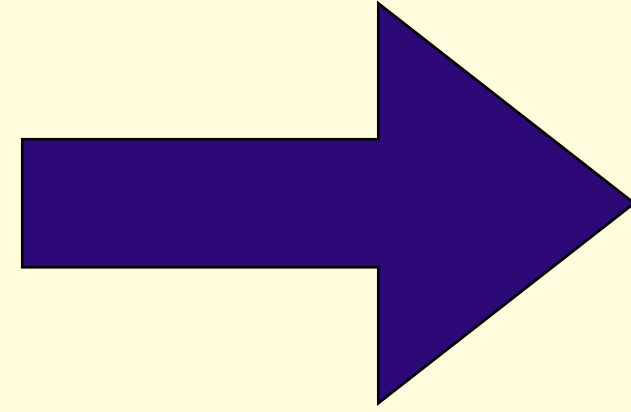
İftiâl
Bâbı

Bazen dönüşlülük ifade eder. = Mutâvaat

Burada geçişli fiil geçişsiz hale gelmiştir.

جَمَعَ

Topladı

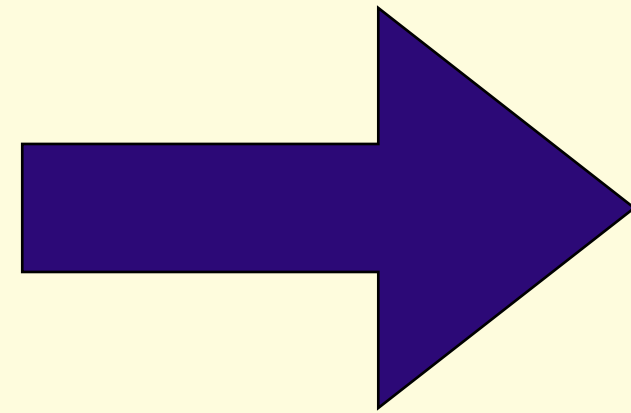

اجْتَمَعَ

Toplandı

نَشَرَ

Yaydı

انْتَشَرَ

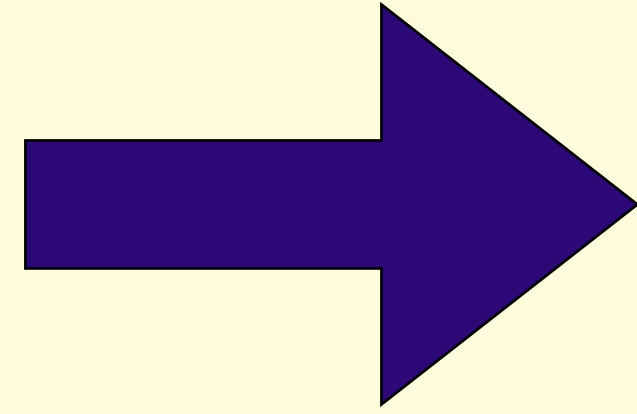
Yayıldı

İftiâl
Bâbı

Bazı fiiller **fâilinin** gayretini gösterir.

جَاهَدَ

Çalıştı

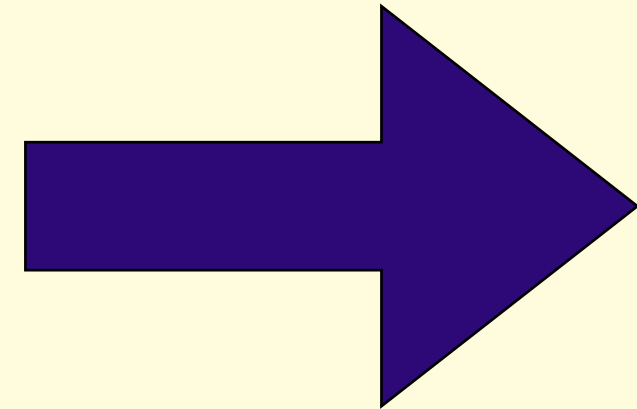

اجْتَهَدَ

Çok çalıştı

كَسَبَ

Kazandı

اِكْتَسَبَ

Çalışmakla
kazandı

Bazen işteşlik ifade eder. = Müşâreket

سَبَقَ مُحَمَّدٌ إِبْرَاهِيمَ

Muhammed İbrahim'i geçti.

إِسْتَبَقَ مُحَمَّدٌ إِبْرَاهِيمَ

Muhammed İbrahimle yarıştı.

Bazen bir kimsenin bir şeye sahip
olduğunu ifade eder. = Edinme

إِخْتَمَ عَلِيٌّ

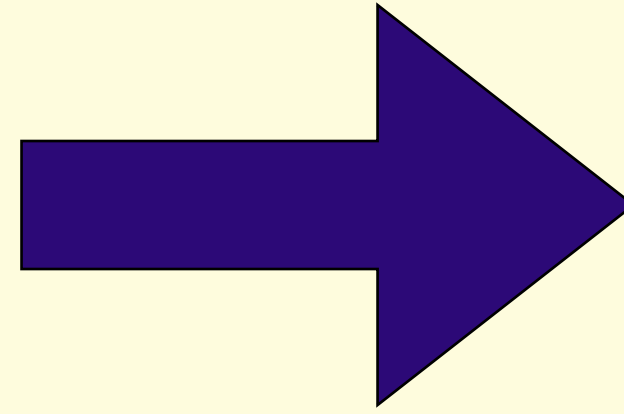
Ali yüzük edindi (taktı).

İftiâl
Bâbı

Bazen isimden fiil yapmakta kullanılır.

الْخُبْزُ

Ekmek

إِخْتَبَزَ

Ekmek yaptı

Bazen sülasi mücerred fiil manasında
kullanılır.

جَذَبَ = اِجْتَذَبَ

Çekip aldı

Emir	Meçhul muzari	Muzari	Meçhul mazi	Mazi
اجْتَمِعْ	يُجْتَمَعُ	يَجْتَمِعُ	أُجْتَمِعَ	اجْتَمَعَ
toplan	toplanılıyor	toplanıyor	toplanıldı	toplandı
انْتَقِلْ	يُنْتَقَلُ	يَنْتَقِلُ	أُنْتُقِلَ	انْتَقَلَ
taşın	taşınılıyor	taşınıyor	taşınıldı	taşındı

İsm-i Mef'ûl (müennes)	İsm-i Mef'ûl (müzekker)	İsm-i Fâil (müennes)	İsm-i Fâil (müzekker)
مُجْتَمَعَةٌ	مُجْتَمِعٌ	مُجْتَمِعَةٌ	مُجْتَمِعٌ
toplanılan (bayan)	toplanılan (erkek)	toplanan (bayan)	toplanan (erkek)
مُنْتَقَلَةٌ	مُنْتَقَلٌ	مُنْتَقَلَةٌ	مُنْتَقَلٌ
taşınılan (bayan)	taşınılan (erkek)	taşınan (bayan)	taşınan (erkek)

İftiâl
Bâbı

Muzaaf olan fiiller

Emir	Meçhul muzari	Muzari	Meçhul mazi	Mazi
إِرْتَأَ	يُرْتَأُ	يُرْتَأُ	أُرْتَأُ	إِرْتَأَ
dön	dönülüyor	dönüyor	dönüldü	döndü

İftiâl
Bâbı

Ecvef olan fiiller

Emir	Meçhul muzari	Muzari	Meçhul mazi	Mazi
إِخْتَرُ	يُخْتَارُ	يَخْتَارُ	أُخْتِيرَ	إِخْتَارَ
seç	seçiliyor	seçiyor	seçildi	seçti

İftiâl
Bâbı

Sonu illetli harf olan fiiller

Emir	Meçhul muzari	Muzari	Meçhul mazi	Mazi
اِشْتَرِ	يُشْتَرِي	يَشْتَرِي	أُشْتَرِيَ	اِشْتَرَى
satın al	satın alınıyor	satın alıyor	satın alındı	satın aldı

The background is a solid blue color. In the top right corner, there is a pink shape that curves downwards and to the left, partially overlapping the blue. A yellow circle is positioned within the blue area, just below the pink shape. In the bottom left corner, there is a large yellow shape that curves upwards and to the right, partially overlapping the blue. A small blue circle is located within the yellow shape. The word 'ÖRNEKLER' is written in a bold, yellow, sans-serif font in the center of the image.

ÖRNEKLER

اِقْتَرَبَ مَوْعِدُ الْاِمْتِحَانِ

Sınav zamanı **yaklaştı.**

إِسْتَمِعُوا إِلَى الدَّرْسِ جَيِّدًا

Dersi iyi dinleyin!

إِنْتَحَقَ حُسَيْنٌ بِالْجَامِعَةِ

**Hüseyin üniversiteye
kaydoldu.**

إِخْتَرَقَ الطَّعَامُ فِي الْقَدْرِ

Tenceredeki yemek **yandı**.

إِعْتَمَدْتُ عَلَى أَخِي فِي حَلِّ الْمَسْأَلَةِ

**Problemin çözümünde
kardeşime güvendim.**

أَغْتَسِلُ كُلَّ صَبَاحٍ قَبْلَ الذُّهَابِ إِلَى الْجَامِعَةِ

Her sabah üniversiteye
gitmeden önce **yıkanırım.**

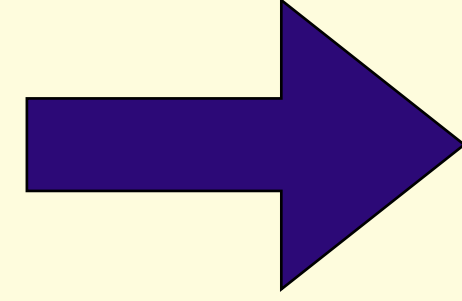
Anlamı	Masdar	Anlamı	Mazi Fiil
çalışmak	اَجْتَهَادٌ	çalıştı	اَجْتَهَدَ
ayrılmak	اِفْتِرَاقٌ	ayrıldı	اِفْتَرَقَ
çok kazanmak	اِكْتِسَابٌ	çok kazandı	اِكْتَسَبَ
yayılmak	اِنْتِشَارٌ	yayıldı	اِنْتَشَرَ
saygı göstermek	اِحْتِرَامٌ	saygı gösterdi	اِحْتَرَمَ

Anlamı	Masdar	Anlamı	Mazi Fiil
sakınmak	اِجْتَنَبَ	sakındı	اِجْتَنَبَ
itiraf etmek	اِعْتَرَفَ	itiraf etti	اِعْتَرَفَ
keşfetmek	اِكْتَشَفَ	keşfetti	اِكْتَشَفَ
meşgul olmak	اِسْتَعَالَ	meşgul oldu	اِسْتَعَالَ
intihar etmek	اِنْتَحَرَ	intihar etti	اِنْتَحَرَ

Dikkat!

İftiâl bâbından gelen ecvef fiillerin ism-i fâilleri
ve ism-i mef'ulleri “مُفْتَالٌ” vezninden gelir.

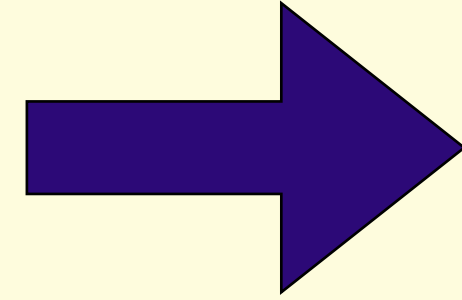
Mazi fiil

إِحْتَالَ

hile yaptı

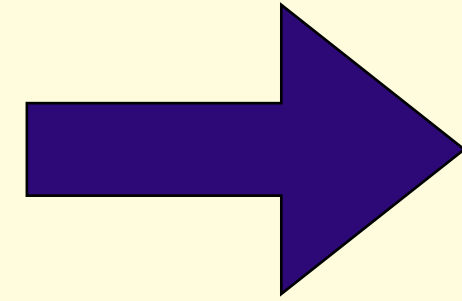
İsm-i fâil

مُحْتَالٌ

hile yapan

İsm-i mef'ûl

مُحْتَالٌ

hile yapılan

Dikkat!

Misâl bir fiil iftiâl bâbına çevrildiğinde,
başında bulunan “vav” veya “ye” harfi,
“te” harfine dönüşür.

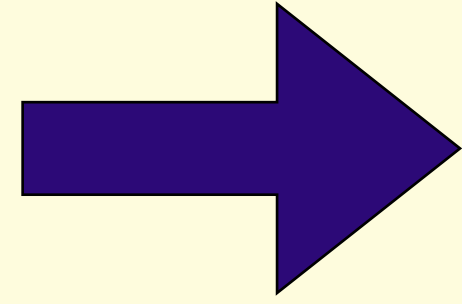
وَصَلَ → اَوْتَصَلَ → اِنْتَصَلَ

وَهُمَّ → اَوْتَهُمَّ → اِنْتَهُمَّ

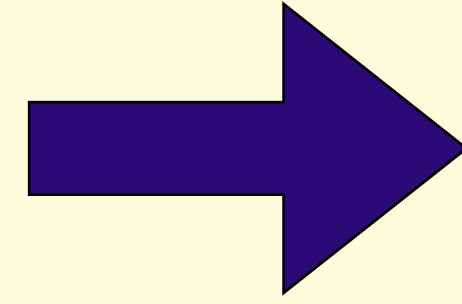
Dikkat!

أَخَذَ fiilindeki hemze de, iftiâl bâbında
“te” harfine dönüşür.

أَخَذَ

أَتَّخَذَ

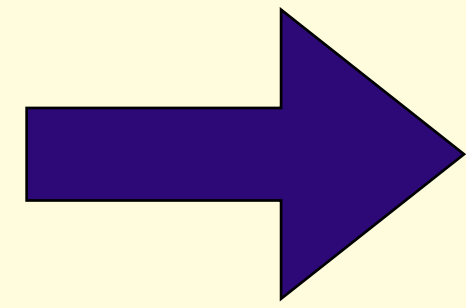
أَتَّخَذَ

Sülasî fiilin ilk harfi ز - ذ - د harflerinden biriye,

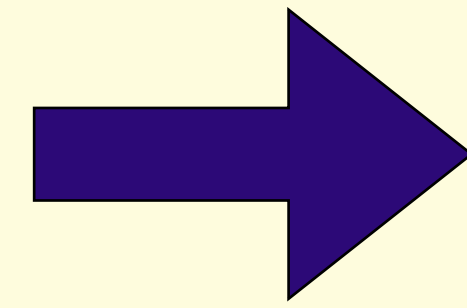
Dikkat!

iftiâl bâbının “te” harfi, د harfine dönüşür.

ذَخَرَ

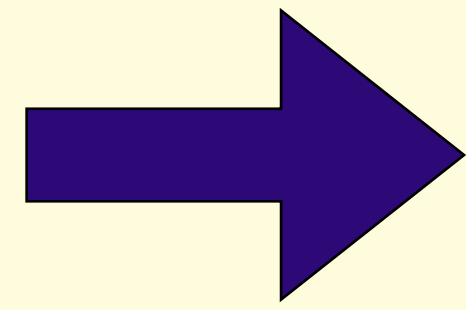

ذَتَخَرَ

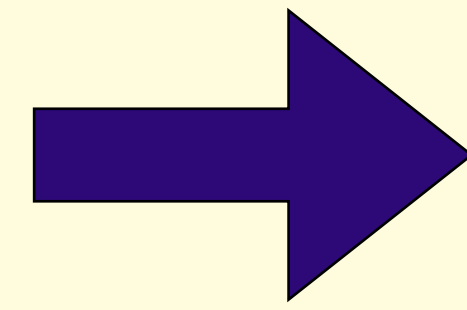

ذُخِرَ

ذَادَ

ذَاتَادَ

ذَادَادَ

Dikkat!

Sülasî fiilin ilk harfi ط harfiyse,
iftiâî bâbının “te” harfi, ط harfine dönüşür.

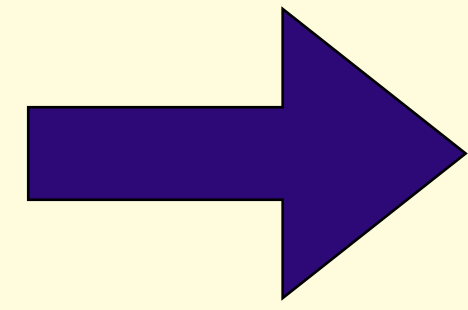
Ŗeddelenerek yazılır.

طَلَعَ → إِطْنَع → إِطَّع

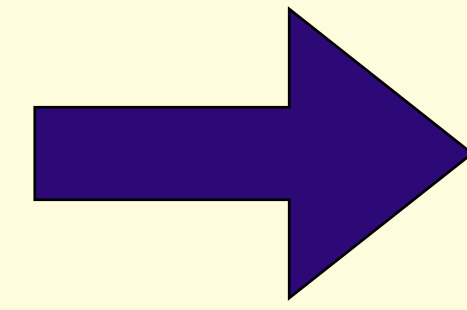
Dikkat!

Sülasî fiilin ilk harfi ص veya خ harfiyse,
iftiâl bâbının “te” harfi, ط harfine dönüşür.

صَفَى

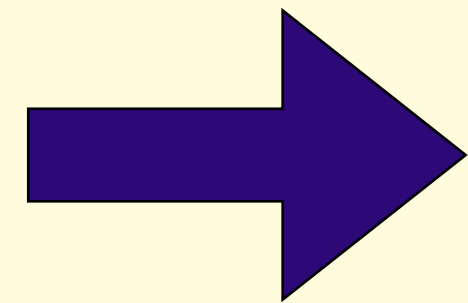

إِصْنَفَى

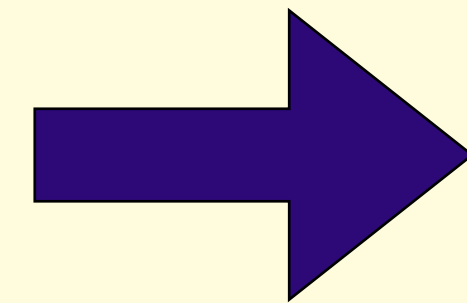

إِصْنَطَفَى

ضَرَّ

إِضْطَرَّ

إِضْطَرَّ

Dikkat!

Aşağıdaki fiiller **infiâl** bâbından gibi görünse de, aslında **iftiâl** bâbından gelmektedirler. Buna dikkat etmek gerekir.

Kök	Anlamı	Mazi Fiil
نَصَرَ	galip geldi	انْتَصَرَ
نَظَرَ	bekledi	انْتَظَرَ
نَظَّمَ	düzenli oldu	انْتَضَمَ
نَقَمَ	intikam aldı	انْتَقَمَ
نَسَبَ	ait oldu	انْتَسَبَ

Kök	Anlamı	Mazi Fiil
نَشَرَ	yayıldı	انْتَشَرَ
نَبَهَ	dikkat etti	انْتَبَهَ
نَزَعَ	çekip aldı	انْتَزَعَ
نَقَصَ	eksildi	انْتَقَصَ
نَهَى	sona erdi	انْتَهَى

Dikkat!

İnfiâl bâbından olup da, **iftiâ**l bâbı olduğu
zannedilen bir fiil yoktur.

Bir fiil iki bâbdan biri ama hangisi
diye düşünülüyorsa,
o fiil **iftiâ**l bâbından demektir.

Ayetlerden Örnekler

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Mülk Suresi 11:

فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ

İşte böylece günahlarını itiraf ettiler.

itiraf ettiler

فَاعْتَرَفُوا

günahlarını

بِذُنُوبِهِمْ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Rûm Suresi 47:

فَأَنْتَقَمْنَا مِنْ الَّذِينَ أَجْرَمُوا

Biz de suç işleyenlerden intikam aldık.

intikam aldık

فَأَنْتَقَمْنَا

o kimselerden

مِنَ الَّذِينَ

suç işlediler

أَجْرَهُمْ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Âl-i imrân Suresi 101:

وَمَنْ يَّعْتَصِمِ بِاللّٰهِ

Kim Allah'a sımsıkı **bağlanırsa...**

kim sınırsız
bağlanırsa

وَمَنْ يَعْصِمْ

Allah'a

بِاللَّهِ

Lütfen
abone olmayı
unutmayalım 😊

